

Atea expats

Jan Verhelst

				
	Luc Bruglemans, Chicago, USA 1960-1961	Joris Fleerackers, Zweden, 2004-2007	Marika Geurts, Tunesië 1994-1995	
				
Hans Hageman, Brazilië 1996-2016	Jan Heirman, Phoenix, AZ, USA 1983-1984	Karel Jansen, Abu Dhabi 1998- 2000	Peter Jansen, Boston/Chicago, USA 1976-1979	Michel Moenaert, Afrika 2005-2010
				
Ray Paridaen, Indië 1986-1990 Afrika 1993-2002	Wilfried Revets, Tunesië 1990-1993 China 1994-1997	Martine Schepers, Santa Clara, CA, USA 1998-2000	Chris Van Doninck, München 1987-1993	Paul Van Gerven, Chicago, USA 1977 Reston, VA, USA 1985 München, DE, > 1990
				
Wilfried Van Grieken, Chicago, USA 1981	Roger Van Heue, Peru 1974-1976	Hubert Vanooteghem, Boston/Chicago, USA 1976-1977	Herman Van de Velde, Phoenix, AZ, USA 1980-83	Omer Van Opstal, Zuid-Amerika 1975-76 Florida, USA 1982-85 Phoenix, AZ, USA 1985
				
	Henri Venken, Rwanda, Iran, Afrika 1967-2002	Jan Verhelst, Chicago, USA 1982-83 Chicago, USA 1989 Berlin, DE, 1995	Jerome Voet, Milaan, Italië, 1975-1976	

Inhoud

Atea expats	1
1 Inleiding	4
1.1 <i>Verantwoording</i>	4
1.2 <i>Definitie van een “expat”</i>	5
2 ATEA geschiedenis en expats voor 1950	7
2.1 <i>Inleiding</i>	7
2.2 <i>Het interbellum</i>	11
2.3 <i>Expats tijdens WO II bij Siemens & Halske</i>	12
3 Expats na 1950	14
3.1 <i>Inleiding</i>	14
3.2 <i>Globaal overzicht per regio en per land</i>	15
3.3 <i>Gekende projecten jaren 1950</i>	16
4 Onze “getuigen”	24
4.1 <i>Export</i>	24
4.2 <i>Productie</i>	34
4.3 <i>R&D</i>	36
5 Interviews	45
5.1 <i>Vorbereiding in België, verhuis en visum</i>	45
5.2 <i>Omstandigheden</i>	54
5.3 <i>Reis naar/van de bestemming</i>	58
5.4 <i>Lokale opvang</i>	64
5.5 <i>Woning</i>	65
5.6 <i>Transport</i>	79
5.7 <i>Taal</i>	92
5.8 <i>Communicatie</i>	98
5.9 <i>Klimaat</i>	104
5.10 <i>Partner</i>	112
5.11 <i>Lokale gewoontes, “leven” in een ander land</i>	119
5.12 <i>Lokale contacten</i>	142
5.13 <i>Medisch</i>	162
5.14 <i>Kinderen</i>	171
5.15 <i>Onkosten</i>	179

5.16	<i>Bezoekers</i>	183
5.17	<i>Collega's Ateanen als mede-expat</i>	185
5.18	<i>Bezoek aan België: "home leave"</i>	191
5.19	<i>Vrije tijd</i>	193
5.20	<i>Bezienswaardigheden</i>	202
5.21	<i>Appreciatie: meest en minst</i>	209
5.22	<i>Werkomgeving</i>	215
5.23	<i>Missen België</i>	224
5.24	<i>Veiligheid</i>	227
5.25	<i>Terugkeer naar België</i>	234
5.26	<i>Terugblik</i>	242
5.27	<i>Heb je nu nog contacten?</i>	249
5.28	<i>Zou je daar willen blijven?</i>	252
5.29	<i>Andere kijk op België</i>	254
5.30	<i>Alcohol</i>	257
5.31	<i>Sterke verhalen</i>	260
5.32	<i>Partner na terugkeer</i>	265
5.33	<i>Expats en de liefde</i>	266
5.34	<i>Van expat naar emigrant</i>	267
5.35	<i>Expats met kinderen in de USA geboren</i>	270
6	Besluit	271
7	De "making of"	272
8	Bijlagen	274
8.1	<i>ATEA publicaties</i>	274
8.2	<i>Ode aan een stad</i>	332
8.3	<i>Lijst afbeeldingen</i>	336

1 Inleiding

1.1 Verantwoording

Sinds 2008 hebben we de geschiedenis van het bedrijf ATEA op verschillende manieren belicht.

- In een eerste uitgave (2008) “**Fragmenten uit de ATEA geschiedenis**” werd de nadruk gelegd op de geschiedenis van het bedrijf en zijn producten.
- In de tweede uitgave (2013) “**Atea Verhalen**” werden in een eerste hoofdstuk twintig Ateanen aan het woord gelaten hoe ze hun werk op ATEA ervaren hadden. Een tweede hoofdstuk belichtte de periode dat ATEA tijdens WO II voor Siemens moest werken, aan de hand van informatie uit diverse archieven in binnen- en buitenland.
- In een derde uitgave (2017) “**ATEA 125 jaar**” werden een aantal kleinere onderzoeken gepubliceerd, die aanvullend waren op de twee vorige publicaties. Ook werd een hoofdstukje gewijd aan een aantal expats, mensen van buitenlandse origine die een tijd op ATEA gewerkt hebben, hoe zij terugkeken op hun verblijf bij de firma.
- In deze vierde uitgave (2018) “**ATEA expats**” focussen we ons nu op ATEA werknemers die in opdracht van de firma tijdelijk in het buitenland gewoond en gewerkt hebben. Hoe zij dit met hun gezin ervaren hebben.

In dit laatste werk laten we de expats aan het woord. We hebben een aantal werknemers en hun partner geïnterviewd over hoe zij hun verblijf in het buitenland met hun gezin beleefd hebben. Het is dus een persoonlijke visie van mensen, niet een verklaring van de business die de firma in een aantal landen zou ontwikkeld hebben.

Aan een verblijf in het buitenland hangt natuurlijk ook een prijskaartje, dat misschien deels bepaald werd door de wet van vraag en aanbod. Wat moet je doen om een werknemer en zijn gezin op een comfortabele manier in een ander land te huisvesten? In de meeste gevallen werden die uitgaven terugverdiend door de business die mede dank zij dat verblijf werd ontwikkeld.

Langs deze weg dank ik iedereen die direct of indirect geholpen heeft. Zowel de “ATEA gemeenschap” die geassisteerd heeft bij het samenstellen van de lijst van expats en expatprojecten, als mensen uit mijn directe omgeving.

Mijn echtgenote Lut ging meestal mee op interview, kwestie van de “female touch” bij de partners van de Ateanen. Ook mijn broer, tevens ATEA collega Karel Verhelst ben ik zeer erkentelijk voor de verschillende manieren waarop hij aan dit project heeft meegewerkt: zoals klankbord, mede-interviewer enz. Louis De Raedt dank ik voor nazicht van een deel van de teksten.

Last but not least dank ik alle personen die we hebben mogen interviewen, die met geestdrift getuigd hebben over hun buitenlandse “avonturen” en die zo vriendelijk zijn geweest illustraties uit hun archieven op te duikelen.

Jan Verhelst

1.2 Definitie van een “expat”

1.2.1 Wat is een “expat”?

Alvorens over expats uit te weiden, even een definitie: **wat is een expat?** Expat is een afkorting van het Engelse woord “Expatriate”. Volgens Wikipedia *“Een expatriate of afgekort ‘expat’ is iemand die tijdelijk in een land verblijft met een andere cultuur dan die waarmee hij is opgegroeid. Meestal zijn ze daarbij uitgezonden door hun werkgever. Ze dienen niet te worden verward met immigranten.*

Het woord 'expatriate' is een Engels leenwoord. De Engelsen hebben de term echter samengesteld uit de Latijnse woorden 'ex' (uit, buiten) en 'patria' (vaderland). Een expatriate is dus iemand die buiten het vaderland verblijft.”

1.2.2 Wat is een ATEA expat?

Als we naar ATEA kijken, zijn heel wat mensen tijdelijk (gaande van bv één week tot verschillende jaren) in het buitenland geweest. Soms was dat een business trip om bijvoorbeeld iets te gaan bespreken en dan verbleef de persoon daarvoor in een hotel. Dikwijls was dat ook voor het installeren van een toestel of een systeem. De installateurs verbleven één tot enkele weken in een hotel tot de opdracht vervuld was. Als zijn/haar verblijf langer was, ging de Ateaan meestal in een huis, appartement of bv een vakantiewoning wonen.

Wij hebben onze definitie van ATEA expat beperkt tot mensen die echt ter plekke **geresideerd** hebben. Naar ons aanvoelen gaat men dan pas echt in contact kunnen komen met de lokale cultuur.

ATEA-expats kan men grosso modo indelen in twee groepen:

- **Mensen die elders kennis gaan opdoen**, en die achteraf terug naar Atea brengen. Zij gaan geruime tijd naar bv een zusterfirma in het buitenland, participeren daar aan het werk, doen daar tevens kennis op, en brengen die kennis terug mee naar de firma. Typisch zijn dat mensen van een ontwikkelingsafdeling (R&D) of van de fabriek.
- **Mensen die kennis of producten gaan aanbieden** aan een (potentiële) klant. Typisch zijn dat mensen van verkoop of product management, installateurs die een centrale opstellen bij klanten, of diegenen die zulke opstellingen begeleiden. In onze verdere studie beschouwen wij ze enkel als ze bijvoorbeeld in het target land een verkooporganisatie opbouwen, of langdurig installaties begeleiden.

Er zijn altijd randgevallen: bv mensen die veelvuldige “kortere” periodes naar een ander land trokken, maar er eigenlijk nooit echt gewoond hebben. Die heb ik niet beschouwd.

1.2.3 Verschil tussen een expat en een emigrant

Een expat is per definitie iemand die, toch zeker in het geval van Atea, in opdracht van de firma tijdelijk in het buitenland werkt. Iemand die echter naar een ander land

trekt om daar te blijven wonen, is een emigrant. In het geval van ATEA zijn er mensen gekend:

- die via Atea in contact kwamen met mensen in een ander land, en zich door hen hebben laten overtuigen in hun land te komen werken en wonen. Voorbeelden hiervan zijn twee Ateanen, die zich door onze verdeler in Zuid-Afrika hebben laten overhalen te emigreren naar dat land.
- die voor ATEA als expat werden uitgezonden naar het buitenland, maar het wonen en werken daar zo interessant vonden, dat ze daar gebleven zijn.
  - o Expats van het GTD5 team, die initieel voor ATEA vertrokken naar de "moederfirma" Automatic Electric in Phoenix, AZ, USA, maar waarvan enkelen, meestal vrijgezellen, daar zijn gebleven.
  - o Martine Schepers van private centrales, die na haar opdracht bij Siemens Californië een tijd bij Cisco heeft gewerkt, doch later terug naar België is gekomen.
  - o Een "categorie" apart zijn Joris Fleerackers en Hans Hageman van OTN (Optische Netwerken). Joris trok naar Zweden, Hans naar Brazilië. Maar daar komen we op terug in het hoofdstuk "expats en liefde".

8.3 Lijst afbeeldingen

Figuur 1: Enkele buitenlandse manuele ATEA centrales (1900-1920).....	7
Figuur 2: ATEA manuele centrale in Bielefeld, Duitsland (voor WO I).....	7
Figuur 3: ATEA manuele centrale in Palermo, Sicilië (1907).....	8
Figuur 4: ATEA manuele centrale in Bologna, Italië (1912)	8
Figuur 5: ATEA manuele centrale in Piacenza, Italië (1920).....	9
Figuur 6: ATEA manuele centrale in Warschau, Polen (1902).....	9
Figuur 7: ATEA manuele centrale in Lodz, Polen (voor WO I)	10
Figuur 8: ATEA manuele centrale in Ramsgate, UK (voor WO I).....	10
Figuur 9: Uitleg over "Postes pour pays tropicaux": uit een ATEA catalogoog van 1925.....	11
Figuur 10: "Postes pour pays tropicaux": uit een ATEA catalogoog van 1925.....	11
Figuur 11: Geregistreerde overzeese reizen 1931-1956 van directeur Rudy Stehlik.....	12
Figuur 12: Overzicht ATEA expats na 1950 per regio en per land	15
Figuur 13: De boot "Tervaete" van CMB.....	16
Figuur 14: Passagierslijst SS Tervaete, Antwerpen- NY, juni 1951.....	17
Figuur 15: Charles Pimpurniaux deelt sigaren uit op zijn afscheidsfeest (jaren 1970).....	18
Figuur 16: Chris Stulens met tropenhelm vertrok naar Congo (1955)	18
Figuur 17: Elektromechanische telefooncentrale van ATEA in Congo (1955).....	19
Figuur 18: Geopende verdeelkast op een telefoonpaal (Elisabethville, 1955).....	19
Figuur 19: Een lokale werknemer met een Ateaan werkzaam aan een onderdeel (1955).....	19
Figuur 20: Chris Stulens op bezoek in een Congolees dorp (1955).....	20
Figuur 21: Installatie GSM mast in Kinshasa (2000).....	20
Figuur 22: Postkaart Elisabethville (1955)	21
Figuur 23: Huisvuilophaling in Elisabethville (1955).....	22
Figuur 24: Biljet van 1 frank Elisabethville (1955)	22
Figuur 25: Artikel over de indienststelling telefooncentrale in Elisabethville, 1960	23
Figuur 26: ATEA personeelsadvertenties 1975.....	47
Figuur 27: Visum voor USA (1982).....	49
Figuur 28: ATEA team in Chicago, 1989	50
Figuur 29: Aanvraag buitenlandse reis, ATEA-formulier (september 1982)	51
Figuur 30: Romantisch huwelijk Martine en Wim op Hawaiï (1999)	52
Figuur 31: Afscheid Jan en Lut Verhelst in Zaventem van de familie (1982).....	53
Figuur 32: Veel pendelen naar/van Berlijn (1995).....	55
Figuur 33: Commerciële brochure TELMET (1975)	56

Bijlagen - Lijst afbeeldingen

Figuur 34: Huurcontract appartement Bensenville- aanhef (1982).....	57
Figuur 35: Luc & Els Bruglemans worden uitgewuifd (19/9/1960).....	58
Figuur 36: Boot Maasdam, waarmee Luc & Els Bruglemans naar de US vaarden (1960)	59
Figuur 37: Een eerste postkaart uit New York (1960)	60
Figuur 38: Ivernia, de boot waarmee Luc en Els Bruglemans terugkeerden (1961)	61
Figuur 39: Situeren Bucaramanga in Colombia	62
Figuur 40: Servies stuk bij transport (1982)	63
Figuur 41: Verblijfsvergunning Berlijn (1995).....	64
Figuur 42: Woning Marika Geurts in Tunesië (1994)	66
Figuur 43: Familie Heirman bij wooncomplex "Desert Shadows", Phoenix, 1983	66
Figuur 44: Familie Van de Velde in een gloednieuw wooncomplex in Phoenix (1981).....	67
Figuur 45: Interieur woning familie Van de Velde in Phoenix (1981).....	67
Figuur 46: Chris Van Doninck op zijn appartement in München (1987)	68
Figuur 47: Huis familie Jansen in Abu Dhabi (1998-2000).....	69
Figuur 48: Woning familie Moenaert in Nairobi, Kenya (2006).....	70
Figuur 49: Eekhoorns op appartement York Brook, Bensenville/Chicago (1982).....	71
Figuur 50: Woning Verhelst, White Pines Apartments, Bensenville/ Chicago (1989)	71
Figuur 51: Woning Verhelst in Berlijn-Charlottenburg(1995).....	72
Figuur 52: Woningen ATEA Team in Waltham, Massachusetts (1976).....	72
Figuur 53: Ingang GTE domein in Sirjan, Iran (1977).....	73
Figuur 54: Appartementencomplex "Covered Bridges" in Carol Stream, Illinois (1977).....	74
Figuur 55: Appartementencomplex in Reston, Virginia 1985.	75
Figuur 56: Kinderen Van Gerven "kamperen" op één kamertje (München 1990).....	75
Figuur 57: Zonen Van Opstal voor de tweede woning in Pompano Beach, Florida (1984)....	76
Figuur 58: Familie Van Opstal voor de woning in Phoenix (1985).....	77
Figuur 59: Woning Voet in Milaan (1975).....	78
Figuur 60: Woning Schepers in Californië (1998)	78
Figuur 61: Luc en Els Bruglemans en een Italiaanse collega met een auto (1960).....	79
Figuur 62: Auto aan de lopende meter van de familie Van de Velde (1981)	80
Figuur 63: Eén van de AVIS huurwagens van de familie Verhelst (1983)	80
Figuur 64: De jeep van de familie Jansen in Abu Dhabi (1998-2000)	81
Figuur 65: Mazda Peter Jansen (1977)	82
Figuur 66: Jeep van de familie Moenaert in Kenya (2006).....	83
Figuur 67: Amerikaans rijbewijs Chris Van Grieken (1981).....	84

Bijlagen - Lijst afbeeldingen

Figuur 68: Familie Van Heue met de VW kever voor hun appartement in Lima, Peru (1974)	85
Figuur 69: Verhuis van Boston naar Chicago (1976)	86
Figuur 70: ATEA werknemers voor GTE in Prum, Duitsland (1967)	87
Figuur 71: Familie in Kapgayi, Rwanda (1971-73)	87
Figuur 72: Ford Granada van Paul en Dany Van Gerven (1977)	88
Figuur 73: "Full size" car in Reston, VA (1985)	88
Figuur 74: Metro of U-bahn, Berlijn (1995)	89
Figuur 75: Oude Chevy van Martine en Wim in Silicon Valley	90
Figuur 76: Familie Fleerackers in Stockholm, Zweden (2018)	92
Figuur 77: Jonathan Verhelst (2 jaar) leert de taal via " Sesamestreet" (1989)	93
Figuur 78: Taalgebruik	94
Figuur 79: Vlamingen zijn dikwijls polyglotten	95
Figuur 80: Bruglemans: communicatie op luchtpostbriefpapier en postkaarten (1960)	98
Figuur 81: Email in 1982: broer Karel heeft een zoon!	99
Figuur 82: Communicatie: de "navelstreng" met Europa (1982)	99
Figuur 83: Lut Verhelst belt met de Europese achterban (1982)	100
Figuur 84: Reportages met cassetjes (1982-83)	100
Figuur 85: Gazet van Antwerpen overzee (1983)	102
Figuur 86: Chicago in de sneeuw (winter 1983)	104
Figuur 87: Chicago: bijna altijd blauwe lucht! (1983)	105
Figuur 88: Fort Lauderdale, FL: strand met schaduw (1983)	106
Figuur 89: Everglades in Florida (1983)	106
Figuur 90: Een typische zomerse zandstorm in Phoenix (+/-1982)	107
Figuur 91: Janine Heirman en Hilde Staes met hun kinderen in Phoenix (1984)	112
Figuur 92: Marleen Van de Velde en kinderen aan het zwembad in Phoenix (1981)	113
Figuur 93: Chris Van Grieken op het appartement in Bensenville/Chicago (1981)	115
Figuur 94: Lut Verhelst met Elisabeth van de "homemakers" (1983)	116
Figuur 95: Samen een quilt maken bij de homemakers (1983)	117
Figuur 96: "Groet aan de vlag" bij de homemakers in Chicago (1983)	120
Figuur 97: Viering Thanksgiving (1983)	121
Figuur 98: Vieren Thanksgiving diner met ATEA-collega's in Phoenix (1983)	121
Figuur 99: Scottsdale Symphony Orchestra met Jan Heirman (1984)	122
Figuur 100/ Halloweenviering met vriendjes (2004)	123
Figuur 101: Lokale gewoonte: betaling via doorsturen van cheque (1983)	124

Bijlagen - Lijst afbeeldingen

Figuur 102: Jonathan Verhelst bij de "4th of July" parade, Bensenville/Chicago, 4 /7/1989	124
Figuur 103: Siemens India uiterst tevreden over Ray Paridaen (1988).....	125
Figuur 104: Niagara watervallen, 30/12/1982	128
Figuur 105: Tunesische schotel: "l'agneau en gargoulette".....	130
Figuur 106: Typisch Duits: Hefeweizen Bier	131
Figuur 107: Een typische Biergarten in München	132
Figuur 108: Ugali, een Afrikaans gerecht.....	133
Figuur 109: Donker restaurant= duur in de US (1983).....	136
Figuur 110: Een hel verlicht restaurant is goedkoop (1983).....	136
Figuur 111: Kerstboom bij department store "Marshall Fields", Chicago, december 1982 ..	138
Figuur 112: Kopen op krediet: "all major creditcards accepted"	139
Figuur 113: Amerikaans/ Belgische/ Italiaanse "potluck" (1982)	144
Figuur 114: Familie Jansen, uitstappen in de Emiraten met andere expats (1998-2000)...	145
Figuur 115: Karel, Lieve en Karen Jansen in Oman op vakantie (+/- 1999).....	146
Figuur 116: Ateaan Ray Paridaen en Jempie Van Grembergen op installatie met een Indische collega (1989)	148
Figuur 117: Lokaal feest in de slums van Bamako, Mali bij mevrouw Traore (2006).....	149
Figuur 118: Siemens sponsor voetbalteam Bamako, Mali (2006).....	150
Figuur 119/ Pater Lucas van de "Frères de Foucault".....	151
Figuur 120: Belgische emigranten op bezoek bij Jan en Lut Verhelst, Chicago 1983	152
Figuur 121: Farewell party Jan & Lut Verhelst, juli 1983.....	152
Figuur 122: Feestje medewerkers Tunis ten huize Wilfried Revets (+/-1992)	153
Figuur 123: Etentje met collega's "tussen de middag" in Berlijn (1995).....	153
Figuur 124: Party met collega's: "new phonebook has arrived" (1989)	154
Figuur 125: Farewell party in Chicago, vooraan de ATEA delegatie (1989).....	155
Figuur 126: Sprookje bij afscheid in poesjenellenstijl - aanhef (1989).....	155
Figuur 127: Chris Van Doninck in basketball club in München (1987-1994)	157
Figuur 128: Rocotto, peper die eruit ziet als tomaat.....	158
Figuur 129: TELMET voetbalploeg in Lima, Peru (1975)	158
Figuur 130: Een Belg als Sinterklaas in Californië (+/- 2006).....	159
Figuur 131: Paaseieren rapen in Californië met een divers publiek (2006)	159
Figuur 132: Henri Venken in Gabon	161
Figuur 133: Familie Van Gerven: afscheidsBBQ met burenen in Hersching (juli 1989).....	161
Figuur 134: Huwelijksfeest ETTAS medewerker Nasseur Nauri (+/-1992).....	161
Figuur 135: Social Security Cards Herman en Marleen Van de Velde (1981).....	163

Bijlagen - Lijst afbeeldingen

Figuur 136: Tandartsrekening Chicago (1982)	163
Figuur 137: Bewijs aansluiting bij ziekteverzekering (1989).....	164
Figuur 138: Ina Vanooteghem, dochter van Mia en Hubert, °15/01/1976.....	166
Figuur 139: Marika Geurts, bevallen van haar dochter in Tunis (1994).....	167
Figuur 140: Marleen Van de Velde de dag voor de bevalling (1981).....	168
Figuur 141: Wart Van de Velde in het moederhuis in Phoenix (1981).....	168
Figuur 142: Martine Schepers verlaat het hospitaal na de geboorte van Elias (2001).....	169
Figuur 143: Kliniek in Phoenix waar de Belgische vrouwen bevallen zijn (1978-1987).....	170
Figuur 144: Kinderen Moenaert in Kenya: gymles in de tuin met vriendjes (2008).....	171
Figuur 145: Ijsschaatsen in Nairobi (2008)	171
Figuur 146: School van Karen Jansen in Abu Dhabi (1998)	173
Figuur 147: Klas van Ronny Van Heue, Lima, Peru 1975.....	174
Figuur 148: Kinderen vieren de Peruviaanse Nationale feestdag in Lima, Peru (1975).....	175
Figuur 149: Familie Van Gerven in Obergammerau, Beieren, 10 juni 1989	176
Figuur 150: "Juf An" met de kinderen Van Gerven op "leerwandeling"(1990)	176
Figuur 151: Sara Van Gerven woont op een boerderij (München, 1991)	177
Figuur 152: Elias begroet zijn zusje Mendel in Californië (2003).....	178
Figuur 153: Onkostennota verplaatsingskosten (1983).....	181
Figuur 154: Factuur telefoon (1982)	182
Figuur 155: Ouders Van Grieken op bezoek bij Wilfried en Chris in Chicago (1981)	183
Figuur 156: ATEA team in Boston, eindejaarsfeest 1975.....	185
Figuur 157: Picknick van het ATEA team in Chicago, 1977	186
Figuur 158: Familie Staes op bezoek bij Heirman in Phoenix (1983).....	187
Figuur 159: Robert Adamczyk met Jan en Lut Verhelst aan de "Niagara falls" (1982)	188
Figuur 160: Verjaardagsfeestje Jonathan Verhelst, Chicago 20 mei 1989.....	188
Figuur 161: ATEA team in Reston, VA in 1985.....	189
Figuur 162: Jempie Van Grembergen en Ray Paridaen (1989?)	189
Figuur 163: Groepsfoto Phoenix team (begin jaren 1980)	190
Figuur 164: Met ATEA collega's en partners naar de zoo in Phoenix.....	190
Figuur 165: Jerome en Monique Voet terug met trein (Kerstmis 1975).....	192
Figuur 166: Een "hayride".....	193
Figuur 167: Skiën in Flagstaff, Arizona (1982).....	193
Figuur 168: "Tuben" op een rivier, Phoenix 1982.....	194
Figuur 169: Karel, Lieve en Karen Jansen in Abu Dhabi.....	195

Bijlagen - Lijst afbeeldingen

Figuur 170: Jerome en Monique Voet terug naar Milaan (begin jaren 1980).....	197
Figuur 171: Rondtoeren door kleurrijk Chicago (1983)	198
Figuur 172: Ravinia concert: klassiek concert in de vorm van een popfestival (1983).....	198
Figuur 173: Martine en Wim met vrienden naar Yosemite (1999)	199
Figuur 174: Familie Verhelst in de dierentuin van Chicago (1989).....	200
Figuur 175: Weekenduitstappen naar "National Parcs" in Kenia en Tanzania (2008-2009)	201
Figuur 176: Reis Verhelst van Florida naar Chicago (april 1983).....	203
Figuur 177: Bluesconcert in de Kingston Mines, Chicago (1989).....	204
Figuur 178: Lokale medewerkers in Kaggayi, Rwanda (1971-73).....	205
Figuur 179: Familie Van de Velde op vakantie met een motorhome (1982).....	206
Figuur 180: Eva Van Gerven doet "potty training", Reston, 1985.....	206
Figuur 181: Familie Van Gerven op Cape Canaveral, FL (1985)	207
Figuur 182: Familie Van Gerven: "Sound of music" naspelen in Oostenrijk (juni 1991).....	207
Figuur 183: Familie Van Opstal aan de Grand Canyon, AZ (1985).....	208
Figuur 184: Familie Moenaert in Nairobi, Kenya (2006-2009).....	208
Figuur 185: Tijdens weekends op uitstap in National Parcs in Kenya (2008)	211
Figuur 186: Wilfried en Chris Van Grieken op restaurant in Chicago met ouders (1981)	212
Figuur 187: Martine en Wim met hun kinderen (2005).....	214
Figuur 188: Foto team Automatic Electric in Northlake, 1960	215
Figuur 189: Jan Heirman aan zijn bureau in een "cubicle" in Phoenix (1984)	216
Figuur 190: Toegangsbadge Northlake /Chicago 1989.....	216
Figuur 191: Siemens vestiging in Bamako, Mali (2006)	217
Figuur 192: Chris Van Doninck aan zijn bureau in München (1987-1994)	218
Figuur 193: Henri Venken op installatie in Tunesië (1991-93).....	219
Figuur 194: Tunesië: Tony Strypsteen en Wilfried Revets met lokale PTT mensen (1991).	220
Figuur 195: Harry Venken met ATEA collega in Iranese woestijn (1978).....	220
Figuur 196: Bureau Jan Verhelst in Chicago (1982-83)	221
Figuur 197: Martine Schepers en de collega's van Siemens Santa Clara, CA (1999).....	222
Figuur 198: Feestje met collega's in India (1987)	223
Figuur 199: Kazerne TPDF Tanzania	223
Figuur 200: Toegangskaat tot Siemens Berlin (1995).....	223
Figuur 201: Missen België.....	226
Figuur 202: Slopwijk in Sao Paulo, Brazilië zijn gevaarlijk.....	227
Figuur 203: Gauwdieven bij Jan Heirman in Tijuana, Mexico (1984)	228

Bijlagen - Lijst afbeeldingen

Figuur 204: Chicago South side: prachtige oude huizen, maar verloederd (1983).....	230
Figuur 205: "Gemengd" publiek (en muzikanten) in Blues kroegen in Chicago (1989).....	231
Figuur 206: Columbiaanse guerilla in de jaren 1970.....	232
Figuur 207: Alles ingepakt voor terugkeer naar België (1984).....	234
Figuur 208: Verhuis familie Verhelst naar België (juli 1983).....	235
Figuur 209: Keuken behangen in appartement Chicago (1983).....	236
Figuur 210: Colombiaans gerecht: aijaco.....	239
Figuur 211: Carrièreswitch Marc en Anja Soentjens (2007).....	248
Figuur 212: Ray Paridaen met ingenieur Mukunzi, Kenya (1994).....	249
Figuur 213: Contact nu: gezellige lunch met vroegere collega's in Chicago in 2011.....	250
Figuur 214: Contact nu: met collega Tony in NY in 2016.....	251
Figuur 215: Hatelijke files in België.....	255
Figuur 216: Liquor license voor Karel Jansen in Abu Dhabi (1999).....	257
Figuur 217: Picnic van de firma, enkel met frisdrank in Chicago (juli 1983).....	258
Figuur 218: Vatje Hoegaarden: al dan niet met vergunning!.....	259
Figuur 219: Fragment uit het paspoort van Omer Van Opstal.....	262
Figuur 220: Lut Verhelst: vorige werkgever geeft forfait (1983).....	265
Figuur 221: Een "green card", permanente verblijfsvergunning in de US.....	268
Figuur 222: "Graduation" Elias in de "Preschool" (2006).....	268
Figuur 223: Wim en Martine vierden Halloween (2006).....	269
Figuur 224: Uittikken interviews (2018).....	273
Figuur 225: GTE Iran- Installatienieuws (1 van 2).....	275
Figuur 226: GTE Iran- Installatienieuws (2 van 2).....	276
Figuur 227: GTE Iran- Sirjan.....	277
Figuur 228: GTE Iran- President Bani Sadr met ATEA telefoon.....	277
Figuur 229: GTE Iran- ATEA in Iran.....	278
Figuur 230: GTE Iran- Laatste opdracht van een Ateaan in Iran.....	279
Figuur 231: TELMET in Zuid-Amerika (1 van 2).....	280
Figuur 232: TELMET in Zuid-Amerika (2 van 2).....	281
Figuur 233: ATEA: All Together Enjoy America (1 van 4).....	282
Figuur 234: ATEA: All Together Enjoy America (2 van 4).....	283
Figuur 235: ATEA: All Together Enjoy America (3 van 4).....	284
Figuur 236: ATEA: All Together Enjoy America (4 van 4).....	285
Figuur 237: Phoenix, Arizona (1 van 2).....	286

Bijlagen - Lijst afbeeldingen

Figuur 238: Phoenix, Arizona (2 van 2)	287
Figuur 239: De Phoeniciërs (1 van 3)	288
Figuur 240: De Phoeniciërs (2 van 3)	289
Figuur 241: De Phoeniciërs (3 van 3)	290
Figuur 242: Ateanen in het AE tijdschrift Exchange (1 van 3)	291
Figuur 243: Ateanen in het AE tijdschrift Exchange (2 van 3)	292
Figuur 244: Ateanen in het AE tijdschrift Exchange (3 van 3)	293
Figuur 245: Panama, een smeltkroes van rassen (1 van 4)	294
Figuur 246: Panama, een smeltkroes van rassen (2 van 4)	295
Figuur 247: Panama, een smeltkroes van rassen (3 van 4)	296
Figuur 248: Panama, een smeltkroes van rassen (4 van 4)	297
Figuur 249: Frans Lauwers in Saoedi Arabië	298
Figuur 250: Met GTE naar Sidi Bel Abbes, Algerije (1 van 2)	299
Figuur 251: Met GTE naar Sidi Bel Abbes, Algerije (2 van 2)	300
Figuur 252: ATEA "Stammhaus" voor Afrika	301
Figuur 253: ATEA in Kameroen	301
Figuur 254: Kenia project voor ATEA	302
Figuur 255: ATEA contract met Tunesië	303
Figuur 256: Oprichting ETTAS	304
Figuur 257: Inhuldiging ETTAS	304
Figuur 258: Viering Sint Eloi bij ETTAS	305
Figuur 259: VBO bij ETTAS	305
Figuur 260: Export from ... Tunis	306
Figuur 261: Export from ... Tunis, deel 2	307
Figuur 262: Africa Telecom '90	308
Figuur 263: OMNI in de lift in Kameroen	308
Figuur 264: OMNI in Afrika	309
Figuur 265: Boulevard d'Algérie	310
Figuur 266: ATEA in Ivoorkust	310
Figuur 267: Belgische journalisten in Afrika voor ATEA	311
Figuur 268: Mijlpaal Tanzania project	311
Figuur 269: Tanzaniaans mammoet project schiet aardig op	312
Figuur 270: Mobile centrale voor Guinea-Conakry	313
Figuur 271: Sonatrach kiest voor Atea	314

Bijlagen - Lijst afbeeldingen

Figuur 272: Belgische journalisten in Afrika voor ATEA.....	315
Figuur 273: Met MoBIDEC naar Kenia	316
Figuur 274: Africa Telecom, een beurs van wereldformaat (1 van 2).....	317
Figuur 275: Africa Telecom, een beurs van wereldformaat (2 van 2).....	318
Figuur 276: Siemens Atea bezoekt goudmijn in Zuid-Afrika.....	319
Figuur 277: OMNI in Rusland en Bulgarije.....	320
Figuur 278: Siemens Atea doet de treinen bollen in de Kaukasus	321
Figuur 279: OMNI bij Deltel India.....	322
Figuur 280: Export from Pakistan	323
Figuur 281: ATEA tekent miljardencontract in China	323
Figuur 282: China contract ondertekend.....	324
Figuur 283: China contract in productie	325
Figuur 284: Met bestemming China (1 van 2).....	326
Figuur 285: Met bestemming China (2 van 2).....	327
Figuur 286: OTN goes US!	328
Figuur 287: First we take Vancouver, then Montreal!.....	329
Figuur 288: OTN breidt actieterrein uit naar Zuid Amerika (1 van 2).....	330
Figuur 289: OTN breidt actieterrein uit naar Zuid Amerika (2 van 2).....	331
Figuur 290: Chicago, wolkenkrabbers (1983)	332
Figuur 291: Chicago, residentiële buurt (1983).....	333
Figuur 292: Berlijn, Potsdamerplatz, 1995.....	335